

به نام خدا

# تأثیر آموزش اجتماعی و اخلاقی در کاهش خشونت های مدرسه ای

مؤلفان:

نسرين گل محمدی کوشکی

مرجان گل محمدی کوشکی

مریم اسماعیلی جوشقان

طیبه خودسوز

بهنووش رحیمی

انتشارات ارسطو

(سازمان چاپ و نشر ایران - ۱۴۰۳)

نسخه الکترونیکی این اثر در سایت سازمان چاپ و نشر ایران و اپلیکیشن کتاب رسان موجود می باشد

chaponashr.ir

عنوان و نام پدیدآور : تأثیر آموزش اجتماعی و اخلاقی در کاهش خشونت‌های مدرسه‌ای/مولفان  
نسرین گل محمدی کوشکی...[و دیگران].

مشخصات نشر : انتشارات ارسطو (سازمان چاپ و نشر ایران)، ۱۴۰۳.

مشخصات ظاهری : ۱۰۶ ص.

شابک : ۹۷۸-۶۲۲-۴۰۸-۸۳۳-۸

وضعیت فهرست نویسی : فیبا

یادداشت : مولفان نسرین گل محمدی کوشکی، مرجان گل محمدی کوشکی، مریم اسماعیلی جوشقان،

طیبه خودسوز، بهنوش رحیمی.

یادداشت : کتابنامه.

School violence

موضوع : خشونت در مدرسه

School violence -- Psychological aspects

خشونت در مدرسه -- جنبه‌های روانشناسی

Social skills

مهارت‌های اجتماعی

Bullying in schools -- Prevention

زورگویی در مدرسه -- پیشگیری

شناسه افزوده : گل محمدی کوشکی، نسرین، ۱۳۶۲-

رده بندی کنگره : LB۳۰۱۳/۳

رده بندی دیویی : ۳۷۱/۷۸۲

شماره کتابشناسی ملی : ۹۹۵۸۲۲۶

اطلاعات رکورد کتابشناسی : فیبا

نام کتاب : تأثیر آموزش اجتماعی و اخلاقی در کاهش خشونت‌های مدرسه‌ای

مولفان : نسرین گل محمدی کوشکی - مرجان گل محمدی کوشکی

مریم اسماعیلی جوشقان - طیبه خودسوز - بهنوش رحیمی

ناشر : انتشارات ارسطو (سازمان چاپ و نشر ایران)

صفحه آرای، تنظیم و طرح جلد: پروانه مهاجر

تیراژ : ۱۰۰۰ جلد

نوبت چاپ : اول - ۱۴۰۳

چاپ : زبرجد

قیمت : ۱۰۶۰۰۰ تومان

فروش نسخه الکترونیکی - کتاب‌رسان :

<https://chaponashr.ir/ketabresan>

شابک : ۹۷۸-۶۲۲-۴۰۸-۸۳۳-۸

تلفن مرکز پخش : ۰۹۱۲۰۲۳۹۲۵۵

[www.chaponashr.ir](http://www.chaponashr.ir)



## فهرست

- مقدمه ..... ۹
- بخش اول: مبانی نظری آموزش اجتماعی و اخلاقی ..... ۱۱
- فصل اول: تعریف خشونت مدرسه‌ای و انواع آن ..... ۱۱
- نقش آموزش اجتماعی و اخلاقی در کاهش مناقشه‌های مدرسه‌ای: شناخت ابعاد خشونت ۱۱
- نقش آموزش اجتماعی و اخلاقی در کاهش خشونت مدرسه‌ای: جستاری در ریشه‌های خشونت ..... ۱۳
- نقش آفرینی سایه‌ها: عوامل فردی و اجتماعی در خشونت‌های مدرسه‌ای ..... ۱۴
- نقشه راهی برای شناسایی و سنجش خشونت مدرسه‌ای: آیا شاخص‌هایی برای اندازه‌گیری وجود دارد؟ ..... ۱۶
- نقش معلمان در کانون پیشگیری از خشونت مدرسه‌ای: تعامل و تدریس مبتنی بر هنجار ۱۷
- نقشه راهی به سوی مدرسه‌ای بدون خشونت: شناسایی دانش‌آموزان مستعد خشونت .... ۱۹
- نقشه راهی برای سنجش خشونت مدرسه‌ای: فراتر از ارقام ..... ۲۰
- نقش سایه‌های گذشته در خشونت مدرسه‌ای: ریشه‌های پنهان درگیری ..... ۲۲
- فصل دوم: بررسی نظریه‌های روان‌شناسی اجتماعی مرتبط با خشونت ..... ۲۵
- نقش شگفت‌انگیز هنجارهای گروهی در منظر خشونت‌های مدرسه‌ای ..... ۲۵
- نقش پنهان شبکه‌ها: بررسی تأثیر آموزش اجتماعی و اخلاقی بر خشونت‌های مدرسه‌ای . ۲۷
- نغمه‌های خاموش خشونت: نقش نظریه‌های تعارض در مدرسه ..... ۲۸
- نگاهی درون‌نگرانه به خشونت‌های مدرسه‌ای: تحلیل از منظر روان‌شناسی فردگرایانه ..... ۳۰
- نقش نقشه راه روان‌شناسی رشد در فهم خشونت‌های مدرسه‌ای ..... ۳۱
- نقش پنهان انگیزه در صحنه خشونت مدرسه‌ای: نگاهی به نظریه‌های انگیزشی ..... ۳۳

نقش ریسمان‌های اجتماعی در بافت خشونت مدرسه‌ای: بررسی تأثیر وابستگی و تعلق .. ۳۵  
نقش سایه‌های استرس و فشار در میدان نبرد مدرسه: بررسی خشونت از منظر رفتار و واکنش ..... ۳۶

## **فصل سوم: نقش عوامل فرهنگی و اجتماعی در شکل‌گیری خشونت..... ۳۹**

پیوند فرهنگ و رفتار: گشودن دریچه‌ای نو بر آموزش ضدخشونت ..... ۳۹  
نقش تعارضات فرهنگی در خشونت‌های مدرسه‌ای: نگرشی عمیق به چالش‌ها و راهکارها ۴۰  
چالش طوفان: ریشه‌های خشونت مدرسه‌ای در تلاقی خانواده و اجتماع ..... ۴۲  
نقش هنر و تنوع فرهنگی در آرامش مدارس ..... ۴۳  
نقش آینه‌های فرهنگی در کاهش خشونت مدرسه‌ای ..... ۴۵  
نقش پنهان فرهنگ و اجتماع در ریشه‌های خشونت مدرسه‌ای ..... ۴۶  
نقش هنر تعامل در کاهش خشونت مدرسه‌ای: راهی به سوی مدارس آرام‌تر ..... ۴۸  
نقش تاروپود اجتماعی اقتصادی در شالوده خشونت‌های مدرسه‌ای ..... ۴۹

## **بخش دوم: راهکارهای آموزشی اجتماعی و اخلاقی ..... ۵۱**

### **فصل چهارم: مرور ادبیات تحقیقاتی در مورد تأثیر آموزش‌های اجتماعی بر کاهش**

## **خشونت..... ۵۱**

نقش شگرف آموزش‌های اجتماعی اخلاقی در کاهش خشونت‌های مدرسه‌ای: نگاهی به تنوع تجربه‌های دانش‌آموزی ..... ۵۱  
نقش سه‌گانه: خانواده، مدرسه و مدیریت در کاهش خشونت مدرسه‌ای ..... ۵۳  
پیوستگی صلح: بررسی ماندگاری آموزش‌های اجتماعی و اخلاقی در کاهش خشونت مدرسه‌ای ..... ۵۴  
نقش شمشیر دو لبه آموزش در عرصه صلح: بررسی مقایسه‌ای آموزش‌های اجتماعی اخلاقی و سایر روش‌های کاهش خشونت مدرسه‌ای ..... ۵۶

- نقش کلام و کردار معلم در کاهش خشونت مدرسه‌ای: فراتر از کتاب و کلاس ..... ۵۹
- نطفه‌های آرامش: نقش آموزش‌های اجتماعی‌اخلاقی در پرورش فرهنگ مدرسه‌ای مبتنی بر احترام و همدلی ..... ۶۰
- نقش فرهنگ صلح در کاهش خشونت‌های مدرسه‌ای: بررسی هم‌افزایی آموزش‌های اجتماعی اخلاقی ..... ۶۲
- فصل پنجم: طراحی برنامه‌های آموزشی مبتنی بر مهارت‌های اجتماعی ..... ۶۵**
- نقش آفرینی اجتماعی: آموزش گروهی برای مهار خشونت مدرسه‌ای ..... ۶۵
- نقش سازنده خانواده و مدرسه در کاهش خشونت‌های مدرسه‌ای: تعامل و مشارکت برای آینده‌ای امن ..... ۶۷
- نقش آینه: انطباق آموزش اجتماعی و اخلاقی با نیازهای منحصر به فرد دانش‌آموزان ..... ۶۸
- نقش بازی‌های دیجیتال در ارتقاء مهارت‌های اجتماعی و پیشگیری از خشونت‌های مدرسه‌ای ..... ۷۰
- پیوند میان اخلاق و آرامش: نقش آموزش‌های اجتماعی در کاهش خشونت‌های مدرسه‌ای ..... ۷۱
- پیوند تعاملات: راهی نوین برای کاهش خشونت‌های مدرسه‌ای ..... ۷۳
- نقش نگره‌داری از شالوده اخلاقی: ارتقاء اثربخشی آموزش‌های پیشگیری از خشونت مدرسه‌ای ..... ۷۴
- نقشه‌برداری از آینده آرام: بررسی پویایی اثرات آموزش‌های اجتماعی و اخلاقی در کاهش خشونت مدرسه‌ای ..... ۷۶
- فصل ششم: آموزش همدلی و تفکر انتقادی در کاهش خشونت ..... ۷۹**
- نقش آفرینی همدلی و تفکر انتقادی در کاهش خشونت‌های مدرسه‌ای ..... ۷۹

نقش آموزش همدلی و تفکر انتقادی در کاهش خشونت‌های مدرسه‌ای: بررسی تأثیر بر ویژگی‌های شخصیتی	۸۰
نقش همدلی در کاهش چرخه خشونت مدرسه‌ای: فراتر از سنجش	۸۲
نقش نقادیِ هوشمند در پل سازیِ صلحِ مدرسه‌ای	۸۳
چشم‌انداز نوینی در تعاملات مدرسه‌ای: آموزش همدلی و تفکر انتقادی و کاهش خشونت	۸۵
نقش هنر و فناوری در ریشه کنی خشونت های مدرسه ای: گام‌های نو در آموزش همدلی و تفکر انتقادی	۸۶
همدلی، ریشه‌های صلح در مدرسه: نقش آموزش همدلی در کاهش خشونت	۸۸
نقش همدلی و تفکر انتقادی در کاهش خشونت‌های مدرسه‌ای	۸۹
<b>فصل هفتم: نقش خانواده‌ها در اجرای برنامه‌های آموزشی</b>	<b>۹۱</b>
نقش پررنگ خانواده در کاهش خشونت‌های مدرسه‌ای: طراحی برنامه‌های آموزشی مبتنی بر نیاز	۹۱
نقش آفرینی خانواده در صحنه‌ی پیشگیری از خشونت‌های مدرسه‌ای: بازنمایی مسئولیت‌های مشترک	۹۲
پیوند عاطفی: ستون استواری در مقابل طوفان خشونت	۹۴
گشودن دریچه‌های گفتگو: درک تنوع فرهنگی و اجتماعی در پیشگیری از خشونت مدرسه‌ای	۹۵
نقش خانواده در معماری صلح مدرسه‌ای: ریشه‌های آموزش اجتماعی و اخلاقی در کاهش خشونت	۹۷
نقش خانواده در پناهگاه امن آموزش اخلاقی: آینده‌ای بدون خشونت مدرسه‌ای، نیازمند همدلی و همکاری	۹۸
بستن حلقه‌ی ارتباط: نقش خانواده در کاهش خشونت‌های مدرسه‌ای	۱۰۰

نقش پنهان آموزش اجتماعی و اخلاقی در کاهش خشونت‌های مدرسه‌ای: ارزیابی تأثیر بر

رفتار خانواده‌ها..... ۱۰۱

منابع ..... ۱۰۵



## مقدمه

خشونت در مدرسه، مسئله‌ای نگران‌کننده برای جامعه و خانواده‌هاست. این خشونت‌ها، چه فیزیکی و چه کلامی، می‌توانند تاثیرات جبران‌ناپذیری بر سلامت روانی و اجتماعی دانش‌آموزان بگذارند. از طرف دیگر، آموزش‌های اجتماعی و اخلاقی، که به‌طور مستقیم یا غیرمستقیم با مهارت‌های ارتباطی، همدلی، حل مسئله و مسئولیت‌پذیری در ارتباط هستند، می‌توانند نقش مهمی در پیشگیری و کاهش این خشونت‌ها داشته باشند. این آموزش‌ها، به دانش‌آموزان کمک می‌کنند تا در مواجهه با چالش‌ها و تنش‌ها، رفتارهای سازنده و آگاهانه‌تری را انتخاب کنند و به جای خشونت، راه‌حل‌های صلح‌آمیز را در نظر بگیرند. هدف این کتاب، بررسی دقیق و علمی تأثیر این آموزش‌ها بر کاهش انواع خشونت‌های مدرسه‌ای است. با مرور پژوهش‌ها و تجربیات مختلف، تلاش خواهیم کرد تا چگونگی طراحی و اجرای برنامه‌های آموزشی مؤثر برای کاهش خشونت را بررسی و راهکارهایی برای ایجاد مدارس سالم‌تر و امن‌تر ارائه دهیم. همراه با شما، در این سفر برای کشف راه‌حل‌های نوین در این زمینه، به بررسی این موضوع مهم خواهیم پرداخت. مطمئناً با نگاهی عمیق‌تر و با در نظر گرفتن عوامل مختلف، می‌توانیم به بینشی دقیق‌تر از نقش آموزش اجتماعی و اخلاقی در کاهش خشونت‌های مدرسه‌ای دست یابیم. این بررسی‌ها، امیدواریم، به بهبود فضای آموزشی و در نهایت، به رشد و پیشرفت سالم‌تر دانش‌آموزان و جامعه کمک کند.



## بخش اول

### مبانی نظری آموزش اجتماعی و اخلاقی

#### فصل اول

#### تعریف خشونت مدرسه‌ای و انواع آن

نقش آموزش اجتماعی و اخلاقی در کاهش مناقشه‌های مدرسه‌ای: شناخت ابعاد

##### خشونت

خشونت، متأسفانه، در بستر پیچیده مدارس، چهره‌های گوناگونی دارد. فهمیدن انواع مختلف این خشونت، نخستین گام در طراحی استراتژی‌های پیشگیری و مداخله است. این تنوع، هم در شکل ظاهری و هم در تأثیرات روان‌شناختی و اجتماعی آن‌ها، قابل توجه است.

خشونت در مدرسه، صرفاً به درگیری‌های فیزیکی محدود نمی‌شود. درک صحیح و جامع از این پدیده، نیازمند شناخت انواع گوناگون آن است. یکی از تقسیم‌بندی‌های مهم، مبتنی بر نوع و شدت آسیب است. در این نگاه، خشونت فیزیکی، که شامل ضرب و جرح و آسیب‌های جسمانی می‌شود، به وضوح در دامنه‌ی خشونت‌ها قرار می‌گیرد. این شکل از خشونت، به‌طور مستقیم، سلامت جسمی و رفاه فرد را تهدید می‌کند و می‌تواند اثرات جبران‌ناپذیری برجای گذارد. اما فراتر از این، خشونت کلامی، با اتخاذ لحن تهدیدآمیز و تحقیرکننده، به شکل غیرمستقیم، فرد را هدف قرار می‌دهد. این گونه خشونت، می‌تواند به آسیب‌های عاطفی و روحی شدیدی منجر شده و اعتماد به نفس و عزت نفس قربانی را به خطر بیندازد.

همچنین، خشونت عاطفی، به صورت عملکردهای طرد، تحقیر، و رفتارهای سمی و کنترل‌کننده، باعث ایجاد احساس ناامیدی و اضطراب می‌شود. قربانی خشونت عاطفی، اغلب، در شرایط روحی نامناسبی قرار می‌گیرد و این رفتارها بر رشد روانشناختی او تأثیر منفی می‌گذارد. نوع دیگر خشونت، خشونت روانی است. این خشونت، با ایجاد ترس و وحشت، خوف و هراس در فرد قربانی ایجاد می‌کند. این ترس می‌تواند ناشی از تهدیدهایی باشد که به طور شفاهی یا غیرکلامی بیان می‌شوند و می‌تواند منجر به تجربه‌های اضطرابی و اضطراب مداوم شود. خشونت سایبری، که در دنیای دیجیتال امروزی اهمیت روزافزونی یافته است، از طریق فضای مجازی، هجمه‌های متعددی را به وجود می‌آورد. سوءاستفاده از رسانه‌های اجتماعی، انتشار شایعات، و ایجاد حس ناامیدی و آسیب روحی در بستر مجازی، نمونه‌ای از این نوع از خشونت است. در نهایت، خشونت اجتماعی، که شامل رفتارهای طرد اجتماعی و تبعیض‌های مبتنی بر نژاد، مذهب، جنسیت، یا وضعیت اقتصادی است، به ایجاد نابرابری و تبعیض در مدرسه می‌انجامد. تفاوت عمده این انواع خشونت، در روش و مکانیزم ایجاد آسیب به قربانی، است.

شناخت و تفکیک این انواع مختلف خشونت، به پیشگیری و مداخله مؤثر کمک می‌کند. درک اینکه خشونت فیزیکی، در مقایسه با خشونت عاطفی، به طور مستقیم جسمانی و قابل مشاهده است، می‌تواند در شناخت عواقب آن مؤثر باشد. به عنوان مثال، خشونت کلامی، در حالی که به همان اندازه خطرناک است، ممکن است به صورت زیربنایی به خودی خود به راحتی آشکار نباشد. بنابراین، اهمیت فراگیری دانش در مورد اشکال مختلف خشونت و تشخیص تفاوت آن‌ها، درک صحیح و مقابله مؤثر با چالش‌های مدرسه امروزی را تضمین می‌کند.

تفاوت‌های ظریف در نوع و شدت خشونت، نقش مهمی در ایجاد آسیب‌های روانشناختی و اجتماعی دارد. همچنین، چگونگی تجلی خشونت در بستر فرهنگی و اجتماعی مدرسه، نقش بسزایی در شیوه‌های مداخله و پیشگیری دارد. بنابراین، درک ابعاد گوناگون خشونت مدرسه‌ای، برای طراحی رویکردهای پیشگیرانه و مداخلات مؤثر، ضروری است.

## نقش آموزش اجتماعی و اخلاقی در کاهش خشونت مدرسه‌ای: جستاری در ریشه‌های خشونت

خشونت مدرسه‌ای، پدیده‌ای پیچیده و چندوجهی است که ریشه در عوامل متعددی دارد. تلاش برای درک این پدیده، نیازمند بررسی دقیق و جامع است. آیا می‌توان خشونت مدرسه‌ای را صرفاً بر اساس سن، جنسیت یا شرایط اجتماعی قربانیان و عاملان دسته‌بندی کرد؟ بررسی دقیق‌تر این عوامل نشان می‌دهد که این یک تصویر ساده‌انگارانه است و درک واقعی، نیازمند نگاهی فراتر از این تقسیم‌بندی‌های سطحی است.

درک ماهیت خشونت مدرسه‌ای، به شناخت دقیق‌تر عوامل دخیل در رفتارهای پرخاشگرانه در محیط مدرسه نیاز دارد. بررسی جامعه‌شناختی این رفتارها می‌تواند نشان دهد که عوامل اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی چگونه در شکل‌گیری رفتارهای پرخاشگرانه نقش دارند. متغیرهایی چون سطح درآمد، دسترسی به منابع آموزشی و بهداشتی، نوع خانواده و تعاملات اجتماعی درون مدرسه، همه در ایجاد زمینه‌های پرخاشگری مؤثرند. به‌علاوه، شناسایی الگوهای رفتاری خاص در میان دانش‌آموزان، می‌تواند به تحلیل پیچیدگی‌های این پدیده کمک کند.

با وجود این، می‌توان برخی الگوهای احتمالی را در این زمینه جستجو کرد. مثلاً، آیا برخی سنین خاص در معرض آسیب‌پذیری بیشتری نسبت به خشونت هستند؟ آیا جنسیت می‌تواند در نوع و شدت خشونت نقش داشته باشد؟ آیا شرایط اجتماعی خاصی مثل محرومیت اقتصادی یا مشکلات خانوادگی در ایجاد ریسک خشونت مؤثر هستند؟ اینها پرسش‌های کلیدی هستند که درکشان به شناخت عمیق‌تر نیاز دارد. به طور مثال، بررسی شیوه‌ی تعامل دانش‌آموزان با همسالان و تفاوت‌های شخصیتی آن‌ها می‌تواند به شناسایی تفاوت‌های احتمالی در واکنش به شرایط استرس‌زا منجر شود.

همچنین، بررسی عوامل مرتبط با فرد عامل خشونت، بسیار مهم است. آیا انگیزه‌های خشونت، در افراد مختلف، مشابه است؟ آیا بافت اجتماعی و فرهنگی محل زندگی عامل خشونت، می‌تواند در شکل‌گیری رفتارش تأثیر داشته باشد؟ آیا مشکلات شخصی، مانند اختلالات روانی یا مشکلات عاطفی، می‌توانند در وقوع خشونت مدرسه‌ای نقش داشته باشند؟ به‌طور خاص، بررسی نقش و

تأثیر آموزش و پرورش خانوادگی و مدرسه‌ای در شکل‌گیری شخصیت و رفتار فرد، می‌تواند مسیر جدیدی را برای درک و پیشگیری از این پدیده باز کند.

علاوه بر این، شناخت انگیزه‌های خشونت در قربانیان، اهمیت دارد. آیا این انگیزه‌ها، به طور شگفت‌آوری با انگیزه‌های عامل خشونت همپوشانی دارند؟ بررسی نقش قربانی در شکل‌گیری چرخه خشونت مدرسه‌ای و چگونگی پاسخگویی او به این رفتارهای پرخاشگرانه بسیار مهم است. اهمیت پژوهش‌های روان‌شناختی و روان‌سنجی در این زمینه، برای شناخت الگوهای رفتاری و تفکر قربانیان، غیرقابل انکار است. آیا می‌توان از این پژوهش‌ها برای طراحی برنامه‌های مداخله‌ی مؤثرتر استفاده کرد؟ و آیا می‌توان با درک ریشه‌های خشونت، راه‌هایی برای پیشگیری از وقوع آن در آینده پیدا کرد؟

عوامل مختلفی در خشونت مدرسه‌ای دخیل هستند و بررسی آن‌ها، به درک عمیق‌تر این پدیده کمک می‌کند. تجزیه و تحلیل پیچیدگی‌های روان‌شناختی، اجتماعی و فرهنگی دانش‌آموزان، می‌تواند راهی برای ایجاد برنامه‌های آموزشی اجتماعی و اخلاقی مؤثرتر در مدارس باشد. در این راستا، باید به دقت عوامل فردی، اجتماعی و محیطی دخیل در خشونت را مدنظر قرار داد. بررسی هر کدام از این عوامل و تأثیر متقابل آن‌ها، می‌تواند به فهم عمیق‌تری از ریشه‌های خشونت مدرسه‌ای منجر شود.

### نقش آفرینی سایه‌ها: عوامل فردی و اجتماعی در خشونت‌های مدرسه‌ای

خشونت در محیط مدرسه، پدیده‌ای دردناک و نگران‌کننده است که ریشه‌های پیچیده‌ای دارد. این مسأله صرفاً به یک عامل واحد منسوب نیست، بلکه مجموعه‌ای از عوامل فردی و اجتماعی در تراکنش با یکدیگر، به شکل‌گیری و بروز این رفتارهای پرخاشگرانه منجر می‌شوند. بررسی عمیق این عوامل، درک ما از این معضل را ارتقا داده و به تدوین راهکارهای پیشگیرانه مؤثر کمک می‌کند.

از منظر فردی، عوامل متعددی می‌توانند در تشدید یا تسهیل بروز خشونت در نوجوانان نقش داشته باشند. وضعیت روانی و عاطفی دانش‌آموزان، تأثیر بسزایی در این زمینه دارد. استرس، اضطراب، افسردگی و احساس ناکامی، می‌توانند زمینه‌های مناسبی را برای بروز رفتارهای پرخاشگرانه فراهم کنند. کمبود عزت نفس و احساس حقارت، به همراه تجربه سوء استفاده، غفلت

یا عدم رسیدگی، از دیگر عوامل مهمی هستند که در شکل‌گیری این رفتارها مؤثرند. اختلالات رفتاری و یادگیری، با تاثیر بر عملکرد شناختی و اجتماعی دانش‌آموز، می‌توانند زمینه‌های خشونت را آماده کنند. همین‌طور، فقدان مهارت‌های حل مسئله و کنترل خشم، و نبود توانایی‌های ارتباطی مؤثر، در تشدید این رفتارها نقش دارند. علاوه بر این، عوامل شخصیتی، از جمله تمایل به پرخاشگری، ناکامی و واکنش‌های منفعلانه به موقعیت‌ها، می‌توانند در بروز خشونت مؤثر واقع شوند.

علاوه بر عوامل فردی، مجموعه عوامل اجتماعی نیز در ایجاد و تشدید خشونت مدرسه‌ای نقش‌آفرین هستند. ساختار و فرهنگ مدرسه، از جمله سطح ارتباط بین دانش‌آموزان و معلم‌ها، و وجود قوانین و مقررات نامناسب، می‌تواند به عنوان عاملی تشدیدکننده در نظر گرفته شود. ارتباطات ضعیف بین خانواده‌ها و مدرسه، و فقدان حمایت‌های اجتماعی، از دیگر عوامل اجتماعی‌ای هستند که به ایجاد خشونت کمک می‌کنند. محیط‌های پر تنش و پر از ناامیدی در مدرسه، یا حضور افراد پرخاشگر و بزهکار، به عنوان مدل‌های رفتاری می‌توانند نقشی کلیدی در گسترش خشونت ایفا کنند. همچنین، اختلافات و تعارضات اجتماعی در محله، و حتی در جامعه وسیع‌تر، می‌تواند به صورت غیرمستقیم، دانش‌آموزان را در معرض این نوع رفتارها قرار دهد.

نقش خانواده در تربیت و آموزش فرزندان، در این میان بسیار حائز اهمیت است. شیوه‌های تربیت خانواده، ارزش‌های اخلاقی و باورهای اجتماعی‌ای که در محیط خانواده شکل می‌گیرد، و الگوهای رفتاری والدین، همگی در رفتارهای دانش‌آموزان، و حتی نحوه برخورد آنها با خشونت‌ها، تأثیر مستقیم دارند. از سوی دیگر، نوع و کیفیت تعاملات بین اعضای خانواده نیز در ایجاد و تداوم یا کاهش رفتارهای خشونت‌بار تأثیرگذار است. باید توجه داشت که تاثیر این عوامل فردی و اجتماعی اغلب در هم تنیده و متقابل هستند. مثلاً، دانش‌آموزی که دچار اختلالات رفتاری است، ممکن است در تعاملات اجتماعی با سایر دانش‌آموزان و محیط مدرسه، با چالش‌های جدی روبرو شود. این چالش‌ها خود می‌تواند زمینه‌های خشونت را برای او فراهم کند.

به طور خلاصه، شناسایی و تجزیه و تحلیل عواملی که در بروز خشونت مدرسه‌ای نقش دارند، نیازمند دیدگاه جامع و multifaceted است. بررسی دقیق و کامل عوامل فردی و اجتماعی،